

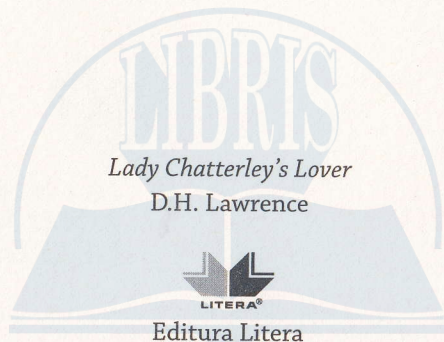

D.H. LAWRENCE
AMANTUL
DOAMNEI
CHATTERLEY

TRADUCERE DIN LIMBA ENGLEZĂ ȘI NOTE
ANCA IRINA IONESCU

Lady Chatterley's Lover

D.H. Lawrence

LITERA®

Editura Litera

O.P. 53; C.P. 212, sector 4, București, România
tel.: 021 319 63 93; 0752 101 777

Ne puteți vizita pe

 www.litera.ro

Amantul doamnei Chatterley

D.H. Lawrence

Copyright © 2016 Grup Media Litera
pentru versiunea în limba română
Toate drepturile rezervate

Editor: Vidrașcu și fiii

Redactor: Ovidiu Șerban

Copertă: Claudia Pascu

Tehnoredactare și prepress: Bogdan Coscaru

Seria de ficțiune a Editurii Litera este coordonată
de Cristina Vidrașcu Sturza.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
LAWRENCE, D.H.

Amantul doamnei Chatterley / D.H. Lawrence;
trad.: Anca Irina Ionescu. – București: Litera, 2016
ISBN 978-606-33-0819-2

I. Ionescu, Anca Irina (trad.)

821.111(73)-31=135.1

Capitolul 1

Epoca noastră este în esență tragică, însă noi refuzăm s-o luăm în tragic. Cataclismul s-a produs, stăm printre ruine, începem să ne construim noi mici habitaturi, ca să avem o cât de mică speranță nouă. Este o întreprindere destul de anevoioasă: nu există un drum neted spre viitor, dar noi o luăm pe alături sau ne cățărăm pe deasupra obstacolelor. Trebuie să trăim, indiferent de cât de multe ceruri s-au prăbușit.

Cam aceasta era, mai mult sau mai puțin, și situația lui Constance Chatterley. Războiul făcuse să i se prăbușească acoperișul de deasupra capului. Dar își dăduse seama că omul trebuie să învețe să trăiască mai departe.

Se căsătorise cu Clifford Chatterley în 1917, în timp ce acesta era acasă într-o permisie. Petrecuseră o lună de miere încheiată, apoi Clifford se întorsese în Flandra, de unde fusese apoi expedit înapoi în Anglia șase luni mai târziu, mai mult sau mai puțin în bucățele. Pe atunci Constance, soția lui, avea douăzeci și șase de ani, iar el douăzeci și nouă.

Se ținuse cu dinții de viață în chip de-a dreptul miraculos. Nu murise, iar bucățelele păreau să se lipească la loc. Timp de doi ani rămăsese în mâinile medicilor. Apoi fusese declarat vindecăt și se putuse întoarce la viața sa, dar paralizat pentru totdeauna de la brâu în jos.

Aceasta se petrecea în 1920. Clifford și Constance se întorseseră la ei acasă, la Wragby Hall, „reședința familiei“. Tatăl lui

murise, Clifford devenise acum baronet, Sir Clifford, iar Constance era Lady Chatterley. Își începuseră așadar viața de cuplu și își întemeiaseră gospodăria în conacul singuratic al familiei Chatterley cu un venit oarecum precar. Clifford avusese o soră, dar aceasta murise și nu mai avea alte rude. Fratele mai mare căzuse în război. Invalid pentru totdeauna, știind că nu va putea avea niciodată copii, Clifford venise în ținutul plin de fum din Midlands să mai țină vie amintirea numelui Chatterley atât cât va putea.

Nu era chiar deprimat. Se putea deplasa într-un scaun cu roțile și avea și un fotoliu cu motor cu ajutorul căruia se putea plimba încet prin grădină și prin parcul frumos și melancolic de care era în realitate cât se poate de mândru, deși se prefăcea că nu-i pasă de el.

Întrucât suferise atât de mult, capacitatea de a sesiza suferința îl părăsise oarecum. Se purta ciudat, era inteligent și vesel, s-ar fi putut spune chiar radios, cu chipul lui îmbujorat, radiind de sănătate, cu ochii lui atât de albaștri, de strălucitori și cu priviri provocatoare. Avea umeri largi și puternici, mâinile pline de forță. Purta îmbrăcăminte scumpă și cravate elegante cumpărate pe Bond Street. Cu toate acestea, pe chipul lui se vedea privirea bănuitoare, uneori pierdută în gol, a unui invalid.

Fusese la un pas de moarte, astfel că ceea ce îi mai rămăsese din viață era pentru el un miracol prețios. În strălucirea neliniștită a ochilor lui se vedea clar cât de mândru este, după acest șoc cumplit, că rămăsese în viață. Dar suferise atât de mult, încât ceva se rupsesse în el, o parte din sentimentele lui dispăruseră. Rămăsese un gol anchilozat pe dinăuntru.

Constance, soția lui, avea înfățișarea unei fete zdravene de la țară, cu păr castaniu moale, cu un trup vânjos și cu mișcări lente, plină de o energie debordantă. Avea ochi mari, care priveau mirați, o voce catifelată și blândă și parcă tocmai venise din satul ei natal. Dar nu era deloc așa. Tatăl ei fusese cândva un membru vestit al Academiei de Pictură, bătrânul Sir Malcom

Reid. Mama ei fusese una dintre cele mai culte fabiane¹ în zilele ei bune, preraphaelite. Crescute în mijlocul artiștilor și al socialiștilor culți, Constance și sora ei, Hilda, avuseseră parte de ceea ce s-ar putea numi o educație estetică neconvențională. Fuseseră plimbate la Paris, la Florența și la Roma ca să respire arta adevărată și fuseseră duse și în altă direcție, la Haga și la Berlin, la marile convenții socialiste, unde vorbitorii abordau un limbaj civilizată și nimeni nu se simțea stingherit.

Așadar, încă de la o vârstă foarte fragedă, cele două fete nu se simțiseră niciodată cătuși de puțin intimidată în fața artei sau a idealurilor politice. Era o atmosferă firească pentru ele. Erau cosmopolite și provinciale în același timp, cu acel provincialism cosmopolit al artei care se împacă de minune cu idealurile sociale pure.

La vârsta de cincisprezece ani fuseseră trimise la Dresda, printre altele, pentru a înțelege muzica. Și petrecuseră de minune acolo! Trăiseră în libertate printre studenți, avuseseră dispute cu bărbații pe teme de filosofie, sociologie și artă și erau la fel de bune în discuții ca și bărbații, ba chiar mai bune, deoarece erau femei. Și colindaseră pădurile alături de bărbați voinici care cântau la chitară! Cântaseră cântecele *Wandervogel*² și fuseseră libere. Libere! Acesta era cuvântul măreț! Afară, în lumea largă, afară, în pădure dimineața, cu flăcăi robuști cu voci încântătoare, libere să facă ce vor și – mai ales – să spună ce le place. Discuțiile erau ceea ce conta cel mai mult: schimbul pasionat de idei. Iubirea era numai un adaos minor.

Atât Constance, cât și Hilda, avuseseră deja parte de o încercare de relație sentimentală la vârsta de optsprezece ani. Tinerii cu care discutau atât de pătimaș, cu care cântau atât de vesel și

¹ Membru sau simpatizant al Societății Fabiane, asociație a socialiștilor britanici întemeiată în 1884

² Numele unei mișcări populare a tineretului german apărute în 1896. Denumirea ei înseamnă „pasăre care hoinărește“ (spre deosebire de *Zugvogel*, „pasăre migratoare“) și urmărea înlăturarea restricțiilor convenționale ale societății și întoarcerea la natură și la libertate.

se odihneau pe sub copaci doreau, firește, și o legătură amoroasă. Fetele aveau anumite ezitări, dar se vorbea atât de mult despre acest lucru, încât trebuia să fi fost foarte important. Iar bărbații erau atât de supuși, tânjind de dorință! De ce să nu fie fata o adevărată regină și să nu se ofere pe sine însăși în dar?

Și așa că se oferiseră în dar, fiecare tânărului cu care avusese disputele cele mai subtile și mai intime. Disputele, discuțiile – acesta era lucrul important; faptul că făceau dragoste și aveau o legătură era numai un fel de revers primitiv și de anticlimax. Erau mai puțin îndrăgostite de băiat după aceea, ba chiar puțin înclinate să-l deteste, ca și când le-ar fi încălcat intimitatea sau libertatea interioară. Pentru că, firește, pentru o fată, întreaga demnitate și tot sensul vieții consta în dobândirea unei libertăți absolute, perfecte, pure și nobile. Ce altceva însemna viața unei fete? Să se scuture de vechile legături și oprimări sordide.

Dar oricât de sentimental am aborda chestiunea, relația sexuală era una dintre legăturile și oprimările cele mai vechi și mai sordide. Poeții care au glorificat-o au fost în special bărbați. Femeile au știut întotdeauna că există ceva mai bun, ceva mai înălțător. Iar acum o știau mai clar ca oricând. Frumoasa libertate pură a femeii era infinit mai minunată decât orice iubire sexuală. Singurul necaz era că bărbații rămăseseră atât de mult în urma femeilor în această privință. Insistau să facă sex precum niște câini în călduri.

Iar femeia trebuia să cedeze. Bărbatul era ca un copil când era vorba de poftele lui. Femeia trebuia să-i ofere ceea ce își dorea căci altfel, aidoma unui copil, bărbatul s-ar fi bosumflat și ar fi fugit, stricând legătura aceea atât de plăcută. Dar femeia putea să-i cedeze bărbatului fără să-i dăruiască eul ei interior, liber. Se pare că poeții și cei care discutau despre sex nu luaseră în considerare acest aspect. Femeia putea să-l posede pe bărbat fără să se dăruiască. În mod cert, putea să-l posede fără a se lăsa prinsă în puterea lui. Mai curând invers, putea să profite de actul sexual pentru a dobândi putere asupra lui. Pentru că nu avea altceva de făcut decât să se abțină în timpul actului sexual și să-l lase pe el să termine și să se epuizeze fără ca ea să ajungă

la punctul culminant; apoi putea să prelungească legătura și să-și atingă orgasmul și punctul culminant, în timp ce el nu era nimic altceva decât instrumentul ei.

Ambele surori avuseseră experiențe amoroase în momentul în care izbucnise războiul și fuseseră trimise în grabă acasă. Nici una din ele nu se îndrăgostise de un tânăr decât atunci când deveniseră foarte apropiați unul de altul pe calea discuțiilor: adică doar când le plăcea foarte mult să stea de vorbă unul cu altul. Ce emoție uluitoare, profundă, incredibilă putea să trezească o discuție pătimașă cu un tânăr realmente inteligent, care se repeta zi de zi timp de câteva luni... nu-și dădeau niciodată seama decât atunci când miracolul se producea! Promisiunea paradisiului: Vei avea bărbați cu care să stai de vorbă! – nu fusese rostită niciodată! Se împlinise înainte ca ele să-și dea seama ce fel de promisiune era.

Și dacă sexul devenea mai mult sau mai puțin inevitabil după ce intimitatea le era incitată de aceste discuții vii și înălțătoare pentru suflet, asta nu mai conta! Marca sfârșitul unui capitol. Și avea și el ceva emoționant: un frison straniu care vibra în interiorul trupului, un spasm final de autoafirmare, ca ultimul cuvânt, incitant, ca un rând de asteriscuri care marchează sfârșitul unui paragraf și o întrerupere a temei.

În 1913, când fetele veniseră acasă în vacanța de vară, Hilda avea douăzeci de ani și Connie¹ optsprezece, iar tatăl lor își dăduse seama imediat că avuseseră parte de experiențe amoroase.

*L'amour avait passé par là*², așa cum spunea cineva. Dar era el însuși un om cu experiență și lăsase viața să-și urmeze cursul. Cât despre mama lor, o femeie marcată de instabilitate nervoasă în ultimele luni ale vieții, aceasta dorea ca fetele ei să fie „libere“ și „să se împlinească“. În ceea ce o privea, nu fusese niciodată în stare să fie ea însăși: acest lucru îi fusese refuzat. Dumnezeu știe de ce, căci era o femeie care își avea propriile venituri și modul ei propriu de trai. Dădea vina pe soțul ei. Dar, în realitate, era

¹ Diminutiv de la Constance

² Iubirea trecuse pe acolo (în limba franceză în original)

Capitolul 9

Connie era surprinsă de aversiunea pe care o încerca față de Clifford. Mai mult chiar, simțea că nu-i plăcuse niciodată. Nu-l ura: nu exista nici un fel de pasiune în sentimentele ei, dar simțea o profundă neplăcere fizică față de el. I se părea că se măritase cu el tocmai pentru că îi trezea o repulsie fizică misterioasă. Dar, firește, se căsătorise cu el pentru că în realitate o atrăgea și o emoționa mental. I se părea, într-un anume fel, că este stăpânul ei, mai presus de ea.

Acum atracția mentală se tocise și se prăbușise, iar Connie conștientiza numai aversiunea fizică. Creștea din străfundul ființei ei: și își dădea seama cum îi măcinase viața.

Se simțea slabă și dată uitării. Ar fi vrut să primească un ajutor din afară. Dar nu exista nici un fel de ajutor în întreaga lume. Societatea era cumplită pentru că era nebună. Societatea civilizată era nebună. Banii și așa-zisa iubire sunt cele două mari manii ale ei; iar banii de departe prima. Individul se afirmă în sminteala lui incoerentă prin aceste două moduri: bani și dragoste. Uită-te la Michaelis! Viața și activitatea lui erau o nebunie. Iubirea lui era un fel de nebunie.

Și Clifford la fel. Toată vorbăria asta! Și tot scrisul lui! Toată această strădanie sălbatică de a ieși în evidență! Era absolut o nebunie. Și devenea din ce în ce mai rea, aproape maniacală.

Connie se simțea epuizată de teamă. Bine că cel puțin Clifford nu se mai agăța acum de ea, ci de doamna Bolton. Dar el

nu realiza asta. Ca și în cazul multor alți oameni care nu mai sunt întregi la minte, nebunia lui putea fi măsurată prin lucrurile de care nu era conștient, în uriașul pustiu al conștiinței lui.

Doamna Bolton era admirabilă în multe privințe. Dar avea și ea o dorință ciudată de putere, acea tendință de a-și impune voința, care este unul din semnele nebuniei la femeile moderne. Era convinsă că este cât se poate de folositoare și că trăiește pentru alții. Clifford o fascinase pentru că, întotdeauna sau de cele mai multe ori, reușea s-o frustreze, datorită instinctului său mai fin. Avea o voință mai fină și un mod mai subtil de a se impune decât ea. Tocmai în aceasta consta farmecul lui pentru ea.

Poate că tot acesta fusese cândva farmecul lui și pentru Connie.

– Astăzi este o zi foarte frumoasă! spuse doamna Bolton cu vocea ei mângâietoare, convingătoare. Cred că v-ar face bine o mică plimbare cu căruciorul, soarele este încântător.

– Da? Vrei să-mi dai cartea aceea – da, aceea galbenă. Și te-aș ruga să iei zambilele astea de aici.

– O, dar sunt atât de frumoase, spuse ea. Și au un parfum de-a dreptul minunat.

– Tocmai mirosul mă deranjează, spuse el, este puțin cam funerar.

– Așa credeți? exclamă ea surprinsă, ba chiar puțin ofensată, totuși impresionată.

Și scoase zambilele din încăpere, impresionată de meticulozitatea lui.

– Să vă bărbieresc eu astăzi sau preferați să vă bărbieriiți dumneavoastră mai târziu? Mereu aceeași voce blândă, mângâietoare, docilă, dar autoritară.

– Nu știu. Te rog să aștepti puțin, am să sun când sunt gata.

– Foarte bine, Sir Clifford! răspunse ea cu o voce blândă și supusă și se retrase în tăcere.

Dar fiecare respingere îi refăcea rezerva de energie și de voință.

După un timp Clifford sună și ea își făcu apariția de îndată.

– În dimineața aceasta prefer să mă bărbieresti dumneata.

Inima ei tresări încântată și femeia răspunse cu și mai multă blândețe:

– Foarte bine, Sir Clifford!

Era foarte îndemânată, atingerea ei era blândă, mișcările line, fără grabă. La început lui Clifford îi displăcuse teribil atingerea blândă a degetelor ei pe fața lui. Dar acum îi plăcea, simțea chiar o voluptate crescândă. Îl lăsa să-l bărbierească aproape în fiecare zi: fața ei aproape de a lui, ochii ei așa de concentrați, având grijă să facă totul corect. Și treptat degetele ei se deprinseseră cu obraji și buzele, maxilarul, bărbia și gâtul la perfecție. Era bine hrănit și arăta bine, fața și gâtul lui erau destul de frumoase și apoi, era gentleman.

Și ea era plăcută: palidă, cu o față prelungă și perfect calmă, cu ochi strălucitori care însă nu spuneau nimic. Treptat, cu o infinită blândețe, aproape cu dragoste, puneă stăpânire pe el, iar el ceda în fața ei.

Acum ea făcea aproape totul pentru el, iar Clifford se simțea mai în largul lui și mai puțin jenat decât față de Connie, atunci când îi accepta micile servicii. Iar ei îi plăcea să aibă grijă de el. Adora să răspundă în totalitate de trupul lui, până în cele mai intime momente. Într-o zi îi spusese lui Connie:

– Toți bărbații sunt niște bebeluși, dacă sapi mai adânc. Am avut în grijă câțiva dintre cei mai duri pacienți de la mina Tevershall. Dar imediat ce îi doare ceva și trebuie să ai grijă de ei, devin niște prunci, niște prunci mari. O, bărbații sunt toți la fel!

La început, doamna Bolton crezuse că există ceva diferit la un gentleman, la un gentleman adevărat, așa cum era Sir Clifford. Așa că, la început, Clifford avusese un avantaj. Dar treptat, după ce săpase mai adânc, ca să folosim chiar expresia ei, constatase că este la fel ca și ceilalți, un prunc care crescuse până la dimensiunile unui bărbat, dar cu același temperament capricios de bebeluș, cu aceeași modalitate subtilă și fină de a-și exercita controlul și cu o sumedenie de cunoștințe ciudate la care ea nici nu visase și cu care încă o mai putea intimidă.

Câteodată, Connie se simțea tentată să-i spună: „Pentru numele lui Dumnezeu, nu te mai lăsa îmbrobodit așa de tare de

femeia asta!“ Dar după aceea constatase că nu-i mai pasă de el suficient de mult ca să-i mai spună ceva.

Își păstrasera obiceiul de a-și petrece seara împreună până la ora zece. Stăteau de vorbă sau citeau împreună, vedeau manuscrisele lui. Dar farmecul dispăruse. Se plictisise de manuscrisele lui. Totuși continua să i le dactilografieze cu conștiinciozitate. Cu timpul însă doamna Bolton avea să facă și asta.

Connie sugerase ca doamna Bolton să învețe să scrie la mașină. Iar doamna Bolton, totdeauna gata, începuse să învețe imediat și exersa foarte asiduu. Așa că acum Clifford îi dicta uneori ei câte o scrisoare, iar ea o scria destul de încet, dar corect. Iar el avea foarte multă răbdare, îi spunea pe litere cuvintele mai dificile sau câte o propoziție în franceză. Femeia era atât de încântată, că era aproape o plăcere s-o învețe.

Acum Connie pretexta câteodată că o doare capul ca să se poate retrage în camera ei imediat după cină.

– Poate joci pichet cu doamna Bolton, îi spunea ea lui Clifford.

– O, o să mă descurc perfect. Du-te la tine în cameră, draga mea, și odihnește-te!

Dar abia pleca Connie, că o și suna pe doamna Bolton și o ruga să joace cu el pichet, bezique¹ sau șah. O învățase toate aceste jocuri. În mod curios, lui Connie nu-i plăcea s-o vadă pe doamna Bolton, îmbujorată la față și tremurând ca o fetiță, cum atinge regina sau nebunul cu degete șovăielnice, apoi își retrage mâna. Iar Clifford, zâmbind ușor cu un aer de superioritate, îi spunea:

– Trebuie să spui „*j'adoube*“²!

Doamna Bolton privea în sus la el cu ochi strălucitori și murmura sfioasă, ascultătoare:

¹ Joc de cărți la care se folosesc două pachete de cărți, numai de la șapte în sus

² Expresie franceză însemnând „refac, ajustez“, folosită de un jucător de șah atunci când dorește numai să-și așeze o piesă mai bine, nu să efectueze o mutare